

Bild 1: NaCl-kristaller

<https://www.flickr.com/photos/nasamarshall/5399425433>

En enklare variant av kristallodling

Inledning Många tänker kanske på snökristaller eller ädelstenar när kristaller nämns. Men de vanligaste kristaller vi hanterar är nog salt och socker.

Den här laborationen behöver man arbeta med under flera dagar, eftersom det tar tid för vattnet att avdunsta.

Material Ren NaCl (utan antiklumpmedel eller jod), kristallisations-skål (eller annan vid skål). Eventuellt förstoringsglas eller USB-mikroskop.

Riskbedömning Denna laboration kan betraktas som riskfri. *En fullständig riskbedömning ges av undervisande läraren.*

Utförande

1. Gör en koncentrerad koksaltlösning. Ta ca 32 gram koksalt och lös det i 100 cm³ varmt vatten.
2. Häll lösningen i en skål med bred öppning för att maximera avdunstningsytan.
3. Fråga barnen vad de tror kommer att hända med lösningen.
4. När vattnet har avdunstat kan barnen studera de bildade kristallerna, gärna i förstoring.

Frågor efter försöket

- Vart tar vattnet vägen?
- Varför bildas "kornen"?
- Har alla korn/kristaller samma form?
- Har alla ämnen likadana "korn"/kristaller?
- Hur blir det med socker?

Till läraren

Underlag för
riskbedömning

NaCl är ej märkningspliktig enligt CLP-förordningen.

Teori

När det gäller yngre barn vill man främst att de ska iaktta fenomenet och notera att kristaller har olika form, beroende på vilket ämne det bygger på.

Beskrivningen kommer från KRC Informationsbrev 68, december 2013. I samma nummer hittar du en artikel om "Kristallografins historia och betydelse".

Tips

Kristallformen syns vanligen med blotta ögat, men blir tydligare med ett förstoringsglas eller ett USB-mikroskop.

Avdunstningen går att snabba på genom uppvärmning.